

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- فیلسوفان را عالی‌ترین مرتبه‌ی شهود می‌دانند.

« پاسخ »

فیلسوفان وحی را عالی‌ترین مرتبه‌ی شهود می‌دانند.

۲- از نظر حکمای اسلامی معیار اولیه برای رد یا قبول هر حکم و عقیده‌ای است.

« پاسخ »

از نظر حکمای اسلامی معیار اولیه برای رد یا قبول هر حکم و عقیده‌ای استدلال عقلی است.

۳- عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها نام دارد.

« پاسخ »

عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها عقل فعال نام دارد.

۴- اولین مخلوق خداوند در نظر فیلسوفان مسلمان است.

« پاسخ »

اولین مخلوق خداوند در نظر فیلسوفان مسلمان عقل است.

۵- فلسفه عبارت است از اندیشیدن درباره‌ی و

« پاسخ »

فلسفه عبارت است از اندیشیدن درباره‌ی هستی بما هو هستی و حقیقت اشیا.

۶- ابن‌سینا رساله‌ای به نام «معراجیه» دارد. وی در مقدمه‌ی این رساله می‌گوید: «شریف‌ترین انسان و عزیزترین انبیا و

خاتم رسولان (ص) چنین گفت با مرکز حکمت و فلک حقیقت و خزینه‌ی عقل، امیرالمؤمنین (ع) که ای علی، چون می‌بینی که مردم با انواع نیکی‌ها به سوی خالق خود تقرّب می‌جویند، تو به انواع تعقل و تفکر به او تقرّب جوی تا از

آنان سبقت گیری» و این خطاب جز با چنین بزرگی ممکن نبود؛ زیرا او (علی) در میان خلق مانند «معقول» در میان

«محسوس» بود، لاجرم چون با دیده‌ی بصیرت به ادراک اسرار شتافت، همه‌ی حقایق را دریافت و دیدن یک حکم

دارد که گفت، «اگر پرده کنار رود، بر یقین من افزوده نمی‌شود.» درباره‌ی گفته‌ی ابن‌سینا فکر کنید و بگویید:

۱- به نظر شما عبادت با انواع تعقل چگونه است؟

۲- توصیفات ابن‌سینا از پیامبر (ص) و امام علی (ع) نشان‌دهنده‌ی چیست؟

۳- با توجه به شخصیت فلسفی ابن‌سینا، این بیان وی چه پیامی دربردارد؟

« پاسخ »

- ۷- طرفداران بودا می‌گویند کسی که ایمان به بودا و پیروی از او را به استدلال عقلی و پذیرش عقل مشروط می‌کند، مانند کسی است که تیری زهرآلود به او خورده است و اطرافیان برایش پزشک می‌آورند اما شخص مجروح می‌گوید: من، قبل از هر چیز باید تیرانداز و کمانی را که با آن تیر انداخته است بشناسم. پس از آن، به طبیب اجازه‌ی معالجه می‌دهم. مسلّم است که این مجروح پیش از آن‌که به منظور خود برسد از جهان رخت برمی‌بندد.
- کسی هم که می‌گوید من آن‌گاه از مقام اعلی و روحانی بودایی تبعیت می‌کنم و راهی را که او برای رستگاری ابدی پیشنهاد کرده، می‌بیمایم که برای من ثابت کند جهان جاوید است، چنین کسی پیش از آن‌که مقام اعلای جاودانگی جهان را برایش توضیح دهد، می‌میرد و به رستگاری نمی‌رسد.
- ۱- این نظر را بررسی و ارزیابی کنید؛ سپس آن‌را با بند اول مقایسه نمایید و نظر خود را توضیح دهید.
- ۲- آیا این نظر بوداییان در میان برخی از متفکران مسیحی هم رایج بوده است؟

« پاسخ »

- ۸- آیا این دیدگاه فیلسوفان اسلامی میان سایر فیلسوفان هم رواج دارد؟ پاسخ خود را با توجه به آنچه در کتاب آموخته‌اید مطرح کنید.

« پاسخ »

- ۹- ملاصدرا، فیلسوف بزرگ عصر صفویه، در کتابی به نام «شرح اصول کافی» احادیث کتاب کافی را شرح داده است. اولین حدیث این کتاب، حدیثی است از امام باقر (ع) درباره‌ی عقل. امام می‌فرماید:
- «هنگامی که خداوند عقل را آفرید، او را به سخن آورد. سپس به او گفت: نزدیک شو! عقل بلافاصله نزدیک شد. دوباره گفت: برگرد! عقل بلافاصله برگشت. در این هنگام، خداوند فرمود قسم به عزّت و جلال خودم هیچ مخلوقی را نیافریدم که نزد من از تو محبوب‌تر باشد. من تنها تو را لایق امر کردن می‌دانم و تنها تو از امور ناشایست باز می‌دارم. در نتیجه، تنها تو را مجازات می‌کنم و تنها به تو پاداش می‌دهم.»
- صدرالمتألهین در توضیح این حدیث می‌گوید: «این موجود که اشرف مخلوقات و محبوب‌ترین آن‌ها به شمار می‌آید و عقل نام دارد، چیزی جز حقیقت روح اعظم نیست، و روح اعظم همان نفحه‌ی الهی است که خداوند هنگام آفرینش، در وجود آدم دمید.»
- با مطالعه‌ی سخن امام باقر (ع) و بیان ملاصدرا، به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.
- ۱- معنا و مفهوم فلسفی به سخن آمدن عقل چیست؟ نظر کدام فیلسوف یونانی با این عبارت قرابت و نزدیکی دارد؟
- ۲- از فرمان خداوند به عقل برای نزدیک شدن و دور شدن و اطاعت آن توسط عقل چه برداشتی دارید؟
- ۳- برداشت فلسفی صدرالمتألهین از این سخن امام باقر (ع) چیست؟

« پاسخ »

۱۰- گروهی از متکلمین، که اشاعره نام دارند، معتقدند که هیچ کاری ذاتاً خوب یا بد نیست و عقل هم نمی‌تواند خوبی یک کار و بدی کار دیگر را تشخیص دهد و سپس بگوید که خدا باید این قبیل کارها را انجام دهد و آن قبیل کارها را انجام ندهد. این، به معنی تعیین تکلیف برای خدا و محدود کردن قدرت اختیار اوست؛ در حالی که خدا قادر مطلق است و هر کاری که او دستور دهد، همان خوب است و هر کاری که او منع کند، همان بد است. به این نظر می‌گویند: «حسن و قبح شرعی».

در مقابل، فلاسفه عقیده دارند که برخی از افعال حقیقتاً کمال محسوب می‌شوند و خوب‌اند و عقل می‌تواند خوبی آنها را تشخیص دهد؛ مانند عدل. برخی از افعال نیز حقیقتاً نقص و عیب‌اند و بد شمرده می‌شوند و عقل می‌تواند به بدی آنها پی ببرد؛ مانند ظلم. بنابراین، ما می‌توانیم به کمک عقل خود بدانیم که خداوند حتماً به عدل رفتار می‌کند نه به ظلم، و این به معنای محدود کردن خدا نیست بلکه به این معناست که ظلم کردن یک نقص و عیب است و خدا این نقص را ندارد. به این دیدگاه «حسن و قبح عقلی» می‌گویند. بررسی: این دو دیدگاه را بررسی و مقایسه کنید و سپس از آنها نتیجه‌گیری نمایید.

« پاسخ »

۱۱- ابن تیمیّه، که فرد شاخصی در این جریان است، می‌گوید نه «برهان» و نه «تمثیل»، در الهیات و مابعدالطبیعه قابل استفاده نیستند؛ زیرا تمثیل حجتی است که در آن، حکمی را برای چیزی از راه شباهت آن با چیز دیگر معلوم می‌کنند در حالی که خداوند شبیه و نظیر ندارد. در قیاس برهانی نیز کلیت کبری یک شرط اساسی است و باید به طور مساوی شامل همه‌ی افراد شود؛ در حالی که قرار گرفتن خداوند با تعدادی از افراد به طور مساوی محال است؛ مثلاً وقتی در صغرای برهان می‌گوییم «این جهان منظم است» و در کبرای آن می‌گوییم «هر منظمی یک نظم‌دهنده می‌خواهد»، این قضیه از نظر برهان هم شامل انسان می‌شود و هم خدا و خدا شبیه و هم‌ردیف انسان قرار گرفته است؛ در حالی که خدا شبیه و هم‌ردیف انسان نیست و بنابراین، نمی‌توان از برهان برای اثبات این قبیل امور استفاده کرد. بررسی: نظر شما در این باره چیست؟ آیا در برهان، هم‌ردیفی میان خدا و مخلوق اتفاق می‌افتد؟ درباره‌ی تمثیل چه می‌گویید؟ آیا فلاسفه در استدلال‌های خود از تمثیل استفاده می‌کنند؟

« پاسخ »

- ۱۲- اگر نتایج عقلی ما با دستاوردهای وحی در تعارض قرار گیرد، قطعاً
- ۱) این تعارض‌ها را باید ظاهری و ناشی از استفاده‌ی نادرست ما از استدلال است.
 - ۲) باید جانب عقل را بگیریم؛ زیرا فیلسوف هیچ‌گاه سخنی را بی‌دلیل نمی‌پذیرد.
 - ۳) نشان‌دهنده‌ی کاربرد عقل در حیطه‌ایست که در آن حیطه اعتباری ندارد.
 - ۴) باید عقل را ناتوان از درک وحی بدانیم و محدوده‌ی کاربردش را تنگ‌تر کنیم.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وقتی نتایج عقلی ما با دستاوردهای وحی در تعارض قرار می‌گیرد؛ یعنی احتمالاً یا دانش کافی در این حوزه نداشته‌ایم یا استدلال ما نادرست بوده که به نتایجی در تعارض با وحی رسیده است. وگرنه عقل و وحی مؤید یک‌دیگرند.

- ۱۳- کدام گزینه درباره‌ی منابع معرفت دینی در نظر فیلسوفان مسلمان نادرست است؟
- (۱) دستاوردهای عقل و وحی همواره یک‌دیگر را تأیید خواهند کرد.
 - (۲) شهود قلبی صرف، ما را به معرفت دینی نمی‌رساند.
 - (۳) میان داده‌های عقل و دستاورد وحی، تعارضی در کار نیست.
 - (۴) عقل و شهود در موضوع مشترک، نتیجه‌ی یکسان دارند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عقل، وحی و شهود، هر سه ما را به معرفت درست می‌رسانند و هر سه در موضوعات مشترک، نتیجه‌ی واحدی خواهند داشت.

- ۱۴- از نظر حکمای اسلامی، عالی‌ترین مرتبه‌ی است.
- (۱) وحی - شهود قلبی
 - (۲) برهان - شهود عقلی
 - (۳) وحی - برهان عقلی
 - (۴) عقل - معرفت دینی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نظر حکمای اسلامی، وحی عالی‌ترین مرتبه‌ی شهود قلبی است.

- ۱۵- کدام گزینه بیان‌گر اعتقاد فیلسوفان مسلمان است؟
- (۱) معرفت دینی تنها از طریق عقل حاصل خواهد شد.
 - (۲) امور اعتقادی اساساً نیازی به برهان‌های عقلی ندارند.
 - (۳) معیار درستی سخنان وحی، عقل فرد فرد ماست.
 - (۴) معرفت شهودی می‌تواند ما را به معرفت دینی برساند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از نظر فلسفه‌ی مسلمان، گرچه پذیرش هر اعتقادی باید بر اساس استدلال عقلی باشد، اما عقل تنها راه کسب معرفت دینی نیست و شهود و وحی نیز می‌توانند ما را به معرفت برسانند. پس پذیرش امور اعتقادی نیازمند استدلال است؛ اما رسیدن به معرفت در این امور لزوماً از راه عقل نیست.

- ۱۶- کدام گزینه توصیف‌کننده‌ی عالم عقول در نظر فیلسوفان مسلمان است؟
- (۱) همان ملائک الهی‌اند که قرآن از آنها سخن گفته و مستقیماً توسط خداوند خلق شده‌اند.
 - (۲) مجموعه‌ای از موجودات روحانی و مجردند که نخستین آنها علت‌العلل شمرده می‌شود.
 - (۳) مجموعه‌ای از موجودات روحانی‌اند که عقل بالاتر، علت وجودی عقل مرتبه‌ی پایینی است.
 - (۴) همان ملائک الهی‌اند که مجموعه‌ی آنها به عقل انسانی برای کشف حقیقت فیض‌رسانی می‌کنند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عقول عالم عقل همان ملائک الهی‌اند که فقط نخستین عقل مخلوق مستقیم خداوند است (رد گزینه‌ی ۱) و سایر عقول به‌ترتیب از یک‌دیگر پدید آمده‌اند. پس هیچ‌کدام از آنها علت‌العلل نیستند. (رد گزینه‌ی ۲) آخرین این عقول، عقل فعال است که به عقل انسانی فیض‌رسانی می‌کند (رد گزینه‌ی ۴)

۱۷- کدام گزینه توصیف‌گر «عقل فعال» است؟

- (۱) نخستین مخلوق خداوند
- (۲) عامل فیض‌رسانی به عقل انسان
- (۳) برترین عقل در عالم عقول
- (۴) عقل رشدیافته و کامل انسان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «عقل فعال» آخرین عقل در سلسله‌ی عالم عقول است نه نخستین آن‌ها. به همین دلیل، برترین عقل نیز نیست. این عقل فیض‌رسان به عقل انسانی است و با خود عقل انسان متفاوت است.

۱۸- کدام گزینه نسبت میان «عقل فعال» و عقل انسان را بهتر توصیف می‌کند؟

- (۱) عقل انسان نوری است که بر عقل فعال می‌تابد و حقیقت را می‌شناسد.
- (۲) «عقل فعال»، حقیقت نهایی است که عقل انسان آن را مشاهده می‌کند.
- (۳) عقل انسان همانند رودی جاری است و به دریای عقل فعال می‌ریزد.
- (۴) «عقل فعال» نوری است که بر عقل آدمی می‌تابد و تا انسان حقیقت را ببیند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فارابی می‌گوید نسبت عقل فعال به عقل انسان، نسبت خورشید به چشم است. خورشید عامل نورانیتهی است که موجب بینایی چشم می‌شود.

۱۹- کدام توصیف درباره‌ی موجودات عالم عقل نادرس است؟

- (۱) واسطه‌ی فیض الهی محسوب می‌شوند.
- (۲) کاملاً موجوداتی روحانی و مجردند.
- (۳) پرتوی از عقل انسان شمرده می‌شوند.
- (۴) نخستین مرتبه از عالم خلقت‌اند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عقل انسان پرتوی از عالم عقول است نه برعکس.

۲۰- کسی که می‌گوید: «فلسفه در اصل یونانی است و با اسلام سازگاری ندارد.» در حقیقت، محدود می‌کند.

- (۱) حیطة‌ی تفکر دینی را به شریعت
- (۲) فلسفه را به زبان و فرهنگی خاص
- (۳) عقل را تنها به فلسفه و منطق
- (۴) فلسفه را به نوعی تفکر عقلانی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کسی که می‌گوید «فلسفه در اصل یونانی است و با اسلام سازگاری ندارد.» در حقیقت، فلسفه را وابسته به فرهنگ یونانی می‌داند و معتقد نیست که هیچ دانشی قومی و نژادی نیست، بلکه هر کسی می‌تواند وارد هر دانشی شود.

- ۲۱- کسانی که معتقد بودند روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارد، معتقد بودند که:
- (۱) استفاده از این روش‌ها می‌تواند موجب بروز خطا شود.
 - (۲) فلسفه و اسلام دارای تضادی جدی و عمیق هستند.
 - (۳) آراء افلاطون و سقراط با آموزه‌های دینی تعارض دارد.
 - (۴) عقل به طور کلی برای فرهنگ اسلامی بی‌فایده است.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کسانی که معتقد بودند روش‌های عقلی نمی‌تواند در مسائل دینی به کار برده شوند، در اصل عقل را پذیرفته بودند؛ ولی دایره‌ی کاربرد آن‌ها را محدود می‌دانستند و احتمال می‌داند کاربرد عقل در مسائل دینی موجب بروز خطا شود. بنابراین، این دسته لزوماً مخالف فلسفه یا عقل نبودند.

- ۲۲- بهانه‌ی اصلی عقل‌ستیزان در اسلام برای مخالفت با فلسفه چه بود؟

- (۱) تعارض میان تفکر دینی و تفکر فلسفی
- (۲) تعارض عقل محض و با ایمان مسلمانان به خدا
- (۳) ناسازگاری تفکر غیراسلامی با تفکر اسلامی
- (۴) عدم نیاز به عقلانیت محض در زندگی مسلمانان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مخالفان عقل‌گرایی می‌گفتند فلسفه در اصل یونانی است و بیانگر آراء امثال افلاطون و ارسطوست که با آموزه‌های دینی ناسازگارند.

- ۲۳- کدام گزینه درباره‌ی جایگاه عقل در اسلام نادرست است؟

- (۱) سخنان پیامبر درباره‌ی عقل، عاملی مهم در تعیین جایگاه عقل در اسلام است.
- (۲) عقل‌ستیزی در تاریخ اسلام، جریان غالب و مسلطی محسوب نمی‌شود.
- (۳) عقل در فرهنگ عمومی مسلمانان، جایگاه ممتاز و ویژه‌ای داشته و دارد.
- (۴) کم‌تر شخصیتی در تاریخ اسلام، در بزرگداشت عقل سخن گفته است.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عقل در فرهنگ عمومی مسلمانان جایگاه ویژه‌ای دارد و یکی از عوامل این جایگاه، پیام الهی، سخنان پیامبر و عترت گرامی اوست. این مسئله آن‌قدر تأثیر داشته که کم‌تر کسی را در تاریخ اسلام مشاهده می‌کنیم که در بزرگداشت عقل سخن نگفته باشد. (نه برعکس)

- ۲۴- فیلسوفان مسلمان معتقدند ایمانی ارزشمند است که داشته باشد.

- (۱) معرفت شهودی
- (۲) معرفت وحیانی
- (۳) پشتوانه‌ی عقلی
- (۴) درک حضوری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان معتقدند ایمانی ارزشمند است که پشتوانه‌ی عقلی داشته باشد و بدون این پشتوانه، ایمان ارزش چندانی ندارد.

۲۵- منظور فیلسوفان مسلمان از عبارت «ما فرزندان دلیل هستیم.» دقیقاً چیست؟

- (۱) برای هر چیزی می‌توانیم دلیلی معتبر ارائه کنیم.
(۲) به جز فلسفه به چیزی باور و اعتقاد نداریم.
(۳) تنها چیزی را می‌پذیریم که برایش دلیل داریم.
(۴) تنها راه شناخت، استدلال و دلیل عقلانی است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فیلسوف هیچ حرفی و سخنی را بدون دلیل و استدلال نمی‌پذیرد. از این نظر، آنان فرزندان دلیل هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: لزوماً فیلسوفان توانایی ارائه‌ی دلیل برای هر چیزی را ندارند. اصلاً برای هر چیزی که نمی‌شود دلیل آورد.
گزینه ۲: باور یک فیلسوف که فقط فلسفه نیست.
گزینه ۴: فیلسوفان به شهود معرفتی و حس نیز باور دارند و تنها راه شناخت استدلال عقلی نیست.

۲۶- کدام گزینه توصیف‌گر نوع درک و فهم عقول مجرد نیست؟

- (۱) شهود عقلانی (۲) درک بی‌واسطه (۳) علم حضوری (۴) استدلال عقلی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عقول مجرد نیازی به استفاده از استدلال عقلی ندارند؛ زیرا علم آن‌ها به هستی از نوع حضوری و بی‌واسطه است.

۲۷- از نظر فیلسوفان مسلمان، اولین مخلوق خداوند، است.

- (۱) عقل (۲) نفس (۳) آسمان (۴) انسان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فیلسوفان مسلمان اولین مخلوق خدا را عقل می‌دانند که موجودی مجرد و روحانی است.

۲۸- درباره‌ی دانش فلسفه می‌توان گفت:

- (۱) دانشی مخصوص فرهنگ و تفکر یونانی است.
(۲) معیار درستی آن اعتبار متفکرانش است.
(۳) با هر نژاد و آیینی نمی‌شود وارد آن شد.
(۴) درباره‌ی هستی بماهو هستی تحقیق می‌کند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانش فلسفه اندیشه و تحقیق درباره‌ی هستی بما هو هستی و حقیقت اشیاست. فلسفه مثل هر دانش دیگری، به نژاد و قوم خاصی وابسته نیست و معیار درستی آن، استدلال و دلیل است نه چیزی دیگر.

۲۹- جایگاه ممتاز عقل در فرهنگ عمومی مسلمانان چه پیامدی داشت؟

- (۱) به حاشیه رفتن دین به بخش‌های محدودی از زندگی انسان
- (۲) عدم توجه به سخنان پیامبر و منابعی مثل کتاب و سنت
- (۳) حرکت عمومی مسلمانان به سمت دانش در حوزه‌های مختلف
- (۴) کم‌توجهی به جنبه‌های اعتقادی محض در دین و مذهب

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جایگاه ممتاز عقل در فرهنگ عمومی مسلمانان هیچ تعارضی با باورهای دینی نداشت و توانست موجب حرکت عمومی مسلمانان به سمت علم و دانش در حوزه‌های مختلف شود.

۳۰- چرا ملاصدرا فلسفه ای را که قوانینش با قرآن و سنت متضاد است، نفرین می‌کند؟

- (۱) چون معتقد است آن فلسفه، دانش غیراسلامی است و ریشه‌های فرهنگی بیگانه دارد.
- (۲) زیرا می‌پندارند تعارض میان آن فلسفه با وحی یک تعارض ذاتی است؛ ولی چنین نیست.
- (۳) چون از نظر او، استدلال‌های آن فلسفه نادرست بوده که به نتایج نادرستی رسیده است.
- (۴) زیرا معتقد است عقل و فلسفه را باید تابع قوانین کتاب و سنت دانست نه برعکس آن.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، به ویژه ملاصدرا، اگر یافته‌های عقل با وحی در تعارض است، احتمالاً استدلال‌های نادرستی به کار برده‌ایم که به نتایجی متعارض و متضاد با وحی رسیده‌ایم. حال اگر یک فلسفه با قرآن در تضاد است، پس آن فلسفه دارای استدلال‌ها و مبانی عقلی نادرست است و ارزشی ندارد. به همین دلیل، ملاصدرا چنین فلسفه ای را نفرین می‌کند.

۳۱- علم حضوری عقول مجرد با کدام اصطلاح معرفت‌شناسی، قرابت بیش‌تری دارد؟

- (۱) برهان
- (۲) استدلال عقلی
- (۳) شهود عقلی
- (۴) شهود قلبی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. علم حضوری عقول یعنی شهود عقلانی و بی‌واسطه‌ی سایر حقایق هستی. پس چون این شهود بی‌واسطه است، با برهان و استدلال عقلی نیز پیوندی ندارد.

۳۲- درباره‌ی عقول مجرد می‌توان گفت که از نظر فلسفی، شمرده می‌شوند.

- (۱) واجب‌الوجود بالذات
- (۲) ممکن‌الوجود بالذات
- (۳) ممکن‌الوجود بالغير
- (۴) غنی بالذات

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمامی عقول مجرد، معلول‌اند و توسط موجود دیگری (یا خدا یا عقل مرتبه‌ی بالاتر) موجود شده‌اند. بنابراین، همه‌ی آن‌ها ممکن‌الوجود بالذات محسوب می‌شوند.

۳۳- کدام گزینه درباره‌ی عالم عقل از نظر فیلسوفان مسلمان درست است؟

- (۱) نسبت به یکدیگر درک حضوری دارند.
- (۲) همگی مخلوق مستقیم خداوند هستند.
- (۳) اولین عقل از آنها «عقل فعال» نام دارد.
- (۴) فاقد توانایی شناخت کل هستی اند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تمامی عقول در عالم عقل، نسبت به یکدیگر دارای درک حضوری اند. اولین عقل به طور مستقیم، توسط خداوند خلق شده و بعد از آن، هر عقل از عقل دیگر به وجود آمده است. (رد گزینه‌ی ۲) آخرین این عقل‌ها، عقل فعال نام دارد. (رد گزینه‌ی ۳) این موجودات، از طریق علم حضوری، هم خود را می‌شناسند، هم خالق خود و هم موجودات پایین‌تر از خودشان را (رد گزینه‌ی ۴)

۳۴- کدام گزینه از اشکال عمده‌ی مخالفت با عقل در تاریخ اسلام نیست؟

- (۱) مخالفت با دانش‌های عقلی محض مانند فلسفه و منطق
- (۲) محدود کردن دایره‌ی کاربری عقل در حوزه‌های خاص
- (۳) مخالفت با ورود دستاوردهای غیراسلامی به اسلام
- (۴) عدم پذیرش تلاش برای رشد و توسعه‌ی علوم مختلف

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مخالفت با عقل‌گرایی در تاریخ اسلام به دو شکل عمده بروز پیدا کرده است: ۱- محدود کردن دایره‌ی کاربرد عقل (رد گزینه‌ی ۲) و ۲- مخالفت با فلسفه و منطق به عنوان دستاوردهای غیراسلامی (رد گزینه‌های ۱ و ۳)؛ اما هیچ‌کدام از این مخالفت‌ها به معنای مخالفت با پیشرفت علم و دانش نبود.

۳۵- معیار اولیه برای رد یا پذیرش یک حکم فلسفی یا علمی در نظر فیلسوفان مسلمان، است.

- (۱) شهود عقلی
- (۲) استدلال
- (۳) علم حضوری
- (۴) معرفت شهودی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استدلال عقلی معیار اولیه برای رد یا پذیرش یک حکم فلسفی یا علمی در نظر فیلسوفان مسلمان محسوب می‌شود.

۳۶- کدام گزینه در نظر فلاسفه‌ی مسلمان، عقل مجرد نامیده نمی‌شود؟

- (۱) علت‌العلل
- (۲) واسطه‌ی فیض الهی
- (۳) عامل فیض به عقل آدمی
- (۴) دارای حقیقت وجودی عقلی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علت‌العلل در نظر فیلسوفان مسلمان، خداوند است و او گرچه روحانی و مجرد و عقلانی است؛ اما عقل به معنای فلسفی کلمه محسوب نمی‌شود. بلکه خالق عقل است و عقل جنبه‌ای از وجود علت‌العلل است.

۳۷- فیض خداوند از طریق به عوالم مختلف می‌رسد.
(۱) پیامبران (۲) عقول (۳) عقل فعال (۴) نفوس مجرد

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیض خداوند از نظر فیلسوفان مسلمان، از طریق عقول مجرد به عوالم دیگر می‌رسد.

۳۸- کدام گزینه بیانگر تفکیک حوزه‌های عقل و دین است؟
(۱) هر آنچه وحی گفته، عقل نیز مهر تأیید بر آنها زده است.
(۲) کاربست روش‌های عقلی در دین، موجب خطا می‌شود.
(۳) همه چیز را دین مشخص کرده و نیازی به عقل نیست.
(۴) عقل می‌تواند برخی مسائل دینی را تبیین و توجیه کند.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کسی که میان دین و عقل تفکیک قائل می‌شود، معتقد است نمی‌شود از روش‌های عقلی در دین استفاده کرد و این کار موجب خطا می‌شود.